

Arxiu històric FUNDACIÓ JAUME BOFILL

Pla d'objectius d'acció social

SECOD

GENER 1979

FUNDACIÓ
Fundació
JAUME
Jaume
BOFILL
Bofill

0.1. ANTECEDENTS.

El present estudi constitueix el fruit de la tasca multidisciplinària, realitzada conjuntament per CARITAS (divisió d'Acció Social) i SECOO de la Diocesi de Barcelona, al llarg de dotze mesos concretament des de octubre de 1974 fins el mateix mes de l'any següent dirigida a elaborar un pla d'objectius pel treball d'Acció Social de CARITAS en els barris.

En conseqüència l'operativitat del treball ve donada no tant pel coneixement "per se" de les zones en qüestió, sinó per la intenció de donar una millor eficàcia a l'actuació que és pròpia de CARITAS. En aquest sentit constitueix un exemple concret de col.laboració entre òrgans diocesans que abordant problemàtiques similars, posseeixen cada un d'ells un valor instrumental complementari.

Aquesta manifestació tàctica de treball coordinat pot representar, també, una experiència útil envers una futura i millor coordinació entre les diverses organitzacions d'Acció Social de l'Església.

0.2. FINALITATS - PROGRAMA.

El programa "Evaluació de necessitats i fixació d'objectius CARITAS en els barris de Barcelona i Comarca" es caracteritza per a perseguir unes finalitats en tres ordres diferents i complementaris:

Per una part, evaluar els principals problemes d'ordre comunitari, que es donen en les àrees urbanes subjectes a l'acció de CARITAS, cercant el lligam que li és propi amb la problemàtica urbana actual.

Per altra, i a partir de l'anàlisi anterior, establir un programa d'objectius que relacionats amb la pròpia naturalesa i finalitat de CARITAS permeti:

- . Aportar una resposta vàlida als problemes detectats.
- . Maximitzar els efectes de la resposta en base a una coordinació per objectius del treball social que es realitza.
- . Facilitar la supervisió de les realitzacions en matèria de treball social, al comptar amb un "pla de fites", clarament delimitat.

En definitiva es tracta d'introduir una racionalització en el treball social que es duu a terme en les àrees urbanes.

Per últim el programa ha representat un treball docent de reciclatge, dirigit a adequar els coneixements dels treballadors socials a l'anàlisi del fet urbà.

0.3. METODOLOGIA I ORGANITZACIO.

La pròpia naturalesa de l'equip de treball comportava limitacions (i una contrapartida lògica d'avantatges) que l'organització tenia de tendir a minimitzar. Fonamentalment, les principals limitacions derivaven del fet de que l'estudi era realitzat en forma paral·lela a les tasques habituals que desempenyaven els treballadors socials en les respectives zones, la qual cosa tendia, sobre tot en els capitols més feixucs, a recarregar la capacitat resolutiva i reflexiva de l'equip.

Per obviar en el possible aquests inconvenients va utilitzar-se el següent tipus d'organització:

- Un nivell de direcció responsable de la resolució i metodologia del treball.
- Un nivell de realització a càrrec dels treballadors socials.
- Un tercer nivell integrat per tècnics del SECOD que tenia com a objecte homogeneïtzar els treballs sobre les diferents àrees evitant retards excessius per diferències de ritme entre els nombrosos equips de treballs.

La realització de l'estudi es va dur a terme en forma de seminari, en base a sessions quinzenals de quatre hores de durada. Aquestes sessions tenien com a finalitat:

- El desenvolupament de les bases teòriques necessàries per l'estudi.
- La discussió de les qüestions d'ordre teòric o pràctic, que s'anaven presentant en el transcurs del treball.
- La revisió de les parts realitzades.

En l'ordre metodològic l'estudi utilitza un conjunt integrat de tècniques interdisciplinars, relacionades amb l'ordenació del territori, l'economia, sociologia urbana, la demografia i l'antropologia social. Donades les bases inicials de l'equip realitzador, fou necessària fixar una major atenció a les tècniques implicades amb els dos primers camps del coneixement apuntats.

En aquest ordre de coses, pot ésser oportú constatar l'escassa atenció que es posa, en la formació del treballador social, als aspectes espacials de la fenomenologia social. Tal qüestió, resulta encara més inexplicable si es considera que una de les sortides bàsiques de l'Assistent Social continua essent el treball de comunitat en àrees urbanes.

En síntesi, la metodologia emprada s'iniciava amb l'anàlisi en termes generals del sistema urbà i les característiques de la seva forma

ció i expansió a partir de dues concepcions teóriques, que varen dominar en l'enfoc de tot treball, la "teoria de la base económic" i la formació de la divisió social de l'espai.

L'estudi específic de les àrees en qüestió s'inicià amb la delimitació de les mateixes; l'anàlisi de l'evolució urbana de cada sector en relació al sistema urbà. Tractats aquests dos aspectes, s'endagaven l'estructura i dinàmica urbanes, en especial en base al us del sol, Tipologies de Patterns, Processos urbans, característiques de l'estructura suport, així com la base económic, si bé en relació aquest important aspecte l'anàlisi practicada és molt més descriptiva que analítica.

Asentats els aspectes bàsics relacionats amb la funció i característiques de l'espai en qüestió, es procedí a l'anàlisi de la població: característiques bàsiques, grups ètnics, lingüístics i classes socials, - amb especial atenció als grups marginats. Els dos darrers capítols es dedicaven a l'estat i dinàmica de l'organització de la comunitat i dels serveis i equipaments col·lectius.

Un major detall dels aspectes específics de la metodologia utilitzada en cada cas pot trobar-se en les pàgines següents:

0.4. DELIMITACIO DE LES AREAS D'ESTUDI; CRITERIS I INCONVENIENTS.

Tot estudi social d'una zona urbana te com a feina inicial la de delimitar i definir l'espai objecte de la investigació, que estarà en funció del fi específic de l'estudi. En el cas present la delimitació parteix de dos criteris fonamentals, que en la seva aplicació no s'han mostrat excessivament compatibles:

- Es una delimitació dirigida a l'estudi social, economic i urbanistic d'una determinada àrea.
- L'objecte final no es l' estudi sinò el treball social ulterior en base al programa que s'estableixi.

En aquest ordre de coses i amb un enfocament general, podem constatar que existeixen dues categories bàsiques de divisió:

- A.- Unitats administratives.
- B.- Les aglomeracions urbanes (i en termes més generals les unitats geogràfiques i naturals).

A.- Les unitats administratives.

Estan definides per la llei o reglamentació Administrativa. Obeieixen a una jerarquitziació clara, en el sentit de que cada unitat administrativa superior engloba una serie d'altres unitats d'ordre inferior sense solució de continuïtat. Tenen l'avantatge de que la major part de l'informació de base i les successives actualitzacions estan referides a aquest tipus d'unitat.

En contrapartida, el principal inconvenient es el de que poden no configurar areas homogenees en relació al tipus de investigació que s'estiqui realitzant.

Unitats Administratives.

- Municipi Entitat natural, que constitueix junt amb la provincia, l'unitat administrativa bàsica en que es divideix l'Estat Espanyol.
- Districte Subdivisió administrativa del municipi, - amb certes facultats pròpies. (Junta de Districte, Regidors).

- Barri Administratiu Subdivisió del Districte. Normalment no coincideix amb els barris naturals.
- Secció censal Subdivisió a efectes del cens (i electoral) el seu nombre varia de cens a cens, donat que es preten que disposin d'una població de l'ordre de les 2.000 persones.

B.- Les Aglomeracions Urbanes.

Poden correspondre o no a una divisió administrativa, per exemple, pot acceptar-se que la "Comarca de Barcelona 1953" actualment "Entitat Municipal Metropolitana", es correspon en línees generals amb l'aglomeració barcelonina. Pel contrari una aglomeració com el barri del Poble Sec no es correspon amb el Districte II.

El concepte d'aglomeració pot definir-se com "un agrupament de població distint, qualsevol que sigui la seva dimensió, que tingui nom o que estigui localment reconegut i que funcioni com a entitat social integrada".

Constatem ací que les ciutats i les zones urbanes estan constituïdes per un cert nombre de sectors, barris, etc. que difereixen en quant a la seva història, utilització del sol, activitat i altres aspectes, en aquest sentit és útil l'anàlisi de cada una d'elles per separat, la qüestió bàsica és la de definir el perquè de l'elecció d'un o d'uns determinats sectors o barris.

Així si el que pretenguéssim fos el coneixement de l'ús del sol, per exemple, utilitzaríem com unitat la illa. En el cas de treball social l'enfocament té de contemplar una sèrie de factors:

- 1.- L'àmbit de l'acció social: en termes més operatius l'àmbit efectiu del treballador social de CARITAS.
- 2.- En relació a l'entitat social integrada: barri històric, implantació unitaria etc. o el propi municipi, segons el tamany d'aquest.
- 3.- La divisió administrativa del municipi: districte, barri administratiu, etc.

Del coneixement i aplicació dels tres criteris sorgirà per segregació o/i agregació:

- a) La delimitació de l'àrea a estudiar. Programa d'objectius.
- b) Les subdivisions -si n'hi han- que el componen.

En la practica el factor determinant ha estat el primer dels indicats, com a conseqüència de les limitacions inherents al temps disponible i a les condicions de treball apuntades al parlar de l'organització.

Aquest fet comportava alhora una avantatge i un inconvenient, L'inconvenient es relacionava amb la extraordinària heterogeneïtat del tamany de les areas en qüestió, que en molts casos dificultaven -adhue foien impossible en ocasions- l'aplicació completa de la metodologia concebuda (l'anàlisi de la base econòmica, per eixemple).

L'avantatge radicava en el fet, que d'aquesta manera es resalta va el grau de coherència en el maneig i definició de les zones per part de CARITAS i, permetia una anàlisi objectiva dirigida a assolir una millor divisió espacial.

El resultat final de la divisió zonal de l'estudi fou la següent:

1.- Barcelona ciutat

- A.- Area degradada central i barris històrics: Districte V i Barceloneta.
- B.- Area Nordest de Barcelona: Barris de Verdú, Trinitat, Roquetes i Torre Baró.
- C.- Area sudest de Barcelona: Maresme i La Pau.

2.- Area de les grans poblacions connectades a Barcelona

- A.- Sta. Coloma de Gramenet: Barri dels Italians i de Sta. Rosa.
- B.- Badalona: Barris de LLefiá, Pomar, Llorede y Sta. Rosa.
- C.- Hospitalet: Barris de Collblanc, La Torrassa i Can Serra.

3.- Perifèria

- A.- Sant Vicenç dels Horts: Barri de Sant Josep.
- B.- Prat de Llobregat: Barri de Sant Cosmo
- C.- Gavà: Barri de les Colomeres.

Si a aquestes zones ara estudiades s'hi afoixeixen les que en treballs especifics han sigut objecte de l'actuació de SECOD (Port, Zona Franca, Ribera, Bellvitge, Districte V, la Mina i Mollet) pot constatar-se amb facilitat que la tipologia de sectors urbans directament indagats, es suficientment amplia com perquè les conclusions de caracter general a que s'arriba tinguin conseqüències operatives vàlides sobre el conjunt urbà que configura la comarca de Barcelona.

2.- LA DELIMITACIÓ DE LES ÀREES D'ESTUDI

2.1. - L'Àrea degradada central i els barris antics.

El districte Vó i La Barceloneta

Els barris antics de Barcelona constitueixen, en el conjunt de la ciutat, una trama urbana caracteritzada per la migradesa espacial de les vialitats i la tortuositat en el disseny de les mateixes. La quadrícula de l'Eixample tanca aquest espai rodejant-lo del tot si exceptuem el Parc de la Ciutadella, i naturalment, el que podríem anomenar la cara marítima - d'aquest sector que si bé tractem unitàriament en aquest apartat, té tres àrees ben diferenciades: El Districte Vó, el Barri de Ribera (Stp. Maria del Mar) i la Barceloneta, primitiu exemple (data del s. XVIII), encara - que territorialment-petit, de planejament urbà unitari i disseny rectilini a la zona comentada.

L'evolució històrica dels barris antics s'esmenta en cada cas en el lloc corresponent d'aquest treball. En la consideració d'aquestes àrees és inevitable al·ludir al fet que l'evolució d'aquests sectors urbans té sempre com a punt de referència el s. XVIII i la primera meitat, sobretot, del XIX.

Un factor ineludible d'homogeneïtat a mencionar és la degradació urbana que caracteritza la zona denominada "barris antics". En aquest sentit "antic" seria el terme adequat en una perspectiva històrica, però, en una òptica urbanística caldria parlar de "Barris vells" caracteritzats per l'obsolescència i que constitueixen l'equivalent autocton de l'"Slum" central anglosaxó.

D'acord amb els factors de delimitació que ja han quedat explicats en el capítol d'Antecedents, el cas de la Barceloneta seria representatiu del factor I -àrea del treballador social- i del segon estadi, el constituir una àrea social integrada al Districte Vó, pot ser considerat com l'expressió integrada més clara (en el marc del treball) dels tres factors, doncs a més de constituir clarament una unitat administrativa a nivell de Districte, respon també als caràcters propis dels factors I i II.

El Barri de Ribera tot i formar part del concepte "barri antic" i de l'àrea degradada central, no es considera, per no pertanyer part de l'àrea de treball de CARITAS. Una bona aproximació al estudi d'aquest barri el constitueix, però, el treball fet per el SECOD, "Programa para un plan de actuación del Barrio de Ribera".

Criteris de Delimitació: Barceloneta

La Barceloneta es l'ambit d'acció real de l'Assistent Social.

La seva situació real territorial dins Barceloneta, queda pràcticament delimitada pel seu contorn natural. Queda enmarcada pel port al cantó Est, pels diversos molls (Barceloneta, Relotge, Pescadors, etc). L'Escullera es el seu Sud, entrada y pas marítim obligat al arribar a la capital per mar.

La platja a Ponent: noms tan coneguts com, Passeig Marítim del General Acedo, Banys dels "Astilleros", Banys de Sant Sebastià. La seva situació geogràfica-topogràfica és, pràcticament l'esboç d'un escaire, no ben clar i net, però en té tota la forma. La banda Nord-(la més ampla de l'escaire) s'uneix amb la resta de Barcelona per l'Avda. del Capità Lopez Varela. Hem d'adonar-nos que els dos costats s'uneixen a l'Estació de França.

La Barceloneta, per aquesta banda, queda separada per una via de transports portuaris.

Delimitació i subdivisions.

La Barceloneta quedarà dividida en cinc barris censals, de la manera següent:

1.- Barri del "Varadero"

Compren des de el carrer Astillero fins al del Almirall Aixada. Abraça la Barceloneta en tota la seva amplaria Est-Oest es a dir del Moll del Relotge a la platja.

2.- Barri dels Orientals

S'uneix al del Varadero i s'acaba al carrer de l'Almirall Cervera. Abraça també tota l'amplada de la Barceloneta.

El seu Moll corresponent, quedarà així partit entre aquest Barri Censal i el barri tercer (Churruca) i el seu nom és de Moll de la Barceloneta.

3.- Barri Churruca.

Abraça tota l'amplada de la Barceloneta i el cantó dret del Moll de la Barceloneta, troç del carrer de l'Almirall Cervera fins el carrer de Sant Carlos i la plaça de Brugada.

4.- Barri de Sant Miquel.

Diferentment dels altres barris, aquest solament la abraça la meitat aproximada de l'amplada de la Barceloneta. Els seus límits els formen els carrers de l'Atlàntida, Mediterrani i plaça Boscan. Inclou el Moll del Dipòsit i acaba a la via del Port, en l'avinguda del Capitan Lopez -

Varcla.

5.- Barri del Gasómetro.

Correspon al cantó de Ponent de la Barceloneta. El nom del barri obocix a la presència, d'instal·lacions de la Catalana de Gas. Començant al carrer de Sant Carles, va fins a la via interior del Port, el Gasómetro - (de la Indústria esmentada) i Avda. del capità Lopez Varcla, de nord a Sud; a l'Est son els carrers Atlántida i Mediterrani els seus límits i a Ponent és el Passeig Marítim en tota la seva llargaria i la Platja (Mar Mediterrànea) el seu límit natural.

Criteri de Delimitació Districte Vó.

El Districte Vó, conegut en els seus inicis per "vilanova", és a dir, "eixampla" o "raval", limita:

Al Nord, per la Rambla (Canaletes) Carrer Tallers, que el separen de l'eixampla barcelonina.

Al Sud, pel carrer Marqués del Duero, anomenat popularment Paral·lel, perquè la seva orientació coincideix amb la del paral·lel 41º 44" de latitud Nord, mesurat el 1974. Aquest carrer el separa de la berriada del Poble Sec.

Al Est, pel reste de la Rambla (de les Flors, Caputxins, Estudis i Santa Mònica), que el separen del barri Gotic, La Rambla és un límit natural ja que, antigament, era una riera que conduïa les aigües de pluja que baixaven de la muntanya cap el mar i que constituï la barrera adoptada en l'expansió de Barcelona que dona lloc al segon perímetre de muralla.

I a l'Oest, per los Rodos de Sant Antoni i de Sant Pau, que el separen també, de l'eixampla barcelonina.

2.3.- L'Àrea Sudeste de Barcelona - La Pau i Maresme.

Les subarees considerades pertanyen al Districte X de la ciutat de Barcelona. L'àrea Su-Est, particularment la zona més propera al terme de Sant Adrià del Besos, es caracteritza per ser un conglomerat d'implantacions urbanístiques de caràcter unitari procedents de l'iniciativa privada o bé de la projecció d'entitats relacionades amb l'Administració central o local, en el ram de la vivenda (Patronat Municipal de la Vivenda i Obra Sindical del Hogar). Tots els casos considerats corresponen a un criteri de delimitació fonamentat en l'existència del Treballador Social en una subarea individualitzada en funció de la seva categoria d'implanta

ció unitaria o, al menys, fortament caracteritzada per aquest Pattern urbanistic.

La regularitat de la quadrícula Cordà a l'àrea és trenca per causa de la promoció de Plans Parciais que afavoreixen altres densitats i un diseny de les qualitats diferenciat en cada Pla. Aquest fet i a la vegada, l'existència d'elements de la geografia activa urbana (el cas de la Gran Via que esdevé autopista) provoquen, entre molts d'altres, problemes d'accessibilitat.

Les dues subzones objecte de l'estudi, constitueixen probablement els casos en el criteri final de divisió ha resultat més condicionat per l'area coberta pel Treballador Social. De fet aquest és l'únic factor representat totalment, amb tot, el caracter de "La Pau" (poligon d'implantació unitaria i amb una tipologia força definida i relativament homogènia) és propera a la d'un barri, a un espai socialment integrat i definit, per bé que amb les limitacions inherents al seu tamany.

El barri del Maresme, pel contrari, presenta uns trets definidors força més ambigus i difícilment -sota uns criteris socioeconòmics- es separable de la resta del sector de Sudest del Besos. La seva pròpia heterogeneïtat fa encara més difícil la seva concepció com unitat diferenciada del context; una divisió, aquesta, de necessària i clara revisió en quan a l'area d'acció del Treballador Social.

Delimitació de la subarea d'estudi. El Maresme.

El Barri del Maresme, que compren les vivendas situades entre Gran Via i carrer Llull, carrer del Maresme i carrer Prim, forma un conjunt heterogeni en el referent a la tipologia de la seva edificació, gestió i promoció del mateix.

El nom de Barri li és donat pels seus propis habitants, i el seu nom de Maresme, és el del carrer principal d'ell mateix.

El barri de la Maresme, és un dels que constitueixen la Zona BESOS; pertany al Districte X de Barcelona i al Municipi de Sant Martí de Provençals, agregat a la ciutat des de 1897.

Definició de les agregacions i segregacions: unitats territorials d'estudi.

El Barri, està situat en el cantó suburbà del NE de Barcelona, dins la Zona de Poble Nou, i queda format per tres unitats de veïnatge importants: un grup de vivendas diferents, amb els seus petits terrenys vallats a tot vol, entre els carrers Auger, Jubany, pasatge Forat, i Pere IV; Vivendas del Sagrat Cor, (Cooperativa) i Construccions Espanyoles en el carrer Maresme.

Delimitació de la subarea d'estudi La Pau.

El grup de La Pau limita al Nord amb el carrer de Guipuzcoa, al Sud amb l'autopista de Mataró, amb el carrer Prim (Riera d'Horta) al oest i amb el carrer Vizcaya al est, que fa de línia divisoria amb el municipi de Sant Adrià del Besos.

Es part del Districte X de Barcelona, les unitats censals que di videixen al barri, corresponen a les cinc fases de construcció per les - que ha passat i reben els números: 56,62,88,89 y 95.

No té problema delimitar-lo com a barri, ja que per la seva - construcció unificada i urbanització, és una iniciativa de l'Obra Sindical del Hogar, queda totalment diferenciat de la resta de blocs construïts a la Zona.

2.2. Límits naturals del barri de Torre Baró i aspectes geogràfics.

" La barriada de Torre Baró, como barrio natural es perfectamente delimitable, ya que forma una clara unidad vecinal por la gran homogeneidad en la construcción de sus viviendas, que al ser la gran mayoría unifamiliares de autoconstrucción, se diferencia perfectamente de los barrios con los que limita Torre Baró, con características completamente distintas en cuanto a la construcción de sus viviendas (Patronato Municipal de la Vivienda y Obra Sindical del Hogar en Trinidad Nueva, Acción Puntual de Inmoviliaria en Ciudad Meridiana)".

El barri de Torre Baró es troba situat al NE de Barcelona, per sobre de l'autopista Barcelona-Girona i de la carretera general que es dirigeix a Sabadell-Terrassa i a Granollers, entre Trinitat Nova i Ciutat Meridiana, limitant per la seva part alta amb el municipi de Cerdanyola. L'autopista esmentada separa el barri de Torre Baró del de Vallbona amb el que, abans de la construcció d'aquest vial, formava una sola unitat veïnal per la total homogeneïtat de les seves característiques.

Per la banda N. limita amb el tàlveg contigu de Font Magues (Ciutat Meridiana), seguint sensiblement la cresta divisòria d'aigües. Per l'est, amb l'eix de l'autopista, a la part S. el límit el forma la cresta divisòria d'aigües i el nou traçat de la carretera alta de Les Roquetes limitant-se a la part O per la mateixa carretera en el seu tram horitzontal que voreja el Turó del mateix nom.

Torre Baró ocupa unes 55 hes. de bosc a on es distribueixen de forma dispersa i en grups, vivendes unifamiliars, la major part de les quals son d'una sola planta.

El terreny és molt accidentat, presentant costes acusades, especialment a la vessant N. Solament hi ha una petita extensió sensiblement plana i amb lleugera inclinació a la part final del torrent de la Torre Vella al costat de l'al·lujador del tàlveg.

Les cotes van de la 36 (cota de la carretera de Sabadell, Terrassa, Granollers) a la 220 (cota carretera alta de Les Roquetes) amb un desnivell de 184 m.

En esquema, la zona la constitueixen dos tàlvegs. Pel d'àmbit i llargària més grans passa el torrent de la Torre Vella amb dues ramificacions: la de l'esquerra dita de Llerona, i la de la dreta d'importància menor i sense nom. Per l'altre talveg passa el torrent de la Mare de Déu.

Geogràficament la zona queda dividida en 5 sectors els quals

han determinat en gran part la localització i el tipus de les construccions existents.

SECTOR I: Fernet per la part plana de la zona, fronterer amb l'autopista.

SECTOR II: Vessant esquerra del tàveg principal. S'hi han localitzat moltes vivendes des de 1959.

SECTOR III: Vessant dreta del mateix tàveg. Al solc pronunciat que forma el torrent de la Torre Vella, hi ha les vivendes més deficientes. Han aprofitat el fort desnivell per amuntegar-se les unes damunt les altres en dos conjunts de pèssima salubritat.

SECTOR IV: Està format per la vessant esquerra del tàveg menor.

SECTOR V: La part superior del barri, a la cúspide-formada pel final de la cresta que divideix els dos tàvegs. Les vivendes construïdes en aquest sector són totes posteriors a 1959.

SECCIONS CENSALS QUE CORRESPONEN AL BARRI DE TORRE BARO.

171	Entre Avda. Vallbona i Palau Solità
192	Entre Balonya i Riudecanyes
193	Entre Cepsanes i Riudecanyes
191	Entre Castelldefels i Riudecanyes
169	Entre Palau Solità i Balonyà
190	Entre Llerona i Ripollet
193	Entre Castelldefels i Escolapi Càncer
168	Entre Sant Feliu de Codinés i Llisé
194	Escolapi Càncer
170	Escolapi Càncer

2.4.- LES GRANS POBLACIONS CONURBANES DE BARCELONA.

Santa Coloma de Gramenet: Barri dels Italians i Barri de Santa Rosa.

Santa Coloma de Gramenet: Situació geogràfica:

Té una extensió territorial de 7.02 Km² i s'esten al Nord del pla Barcelonés entre el riu Besós i Badalona. Té una alçària de 56 m. Limita al Nord amb Badalona i Montcada, al Sud, amb el riu-Besós i Barcelona, al Est amb Badalona i Sant Adrià i al Oest amb Montcada.

Judicialment pertany a la província de Barcelona i Eclesiàstica-ment a l'Arquebisbat de la mateixa capital.

El tipus de creixement urbà de Santa Coloma és característic del que es coneix com a "ciutat dormitori".

Avui Santa Coloma es una ciutat de 150.000 habitants, dividida administrativament en 6 Districtes i 9 Barris naturals:

El Riu	Els Italians
Can Mariné	El Centre
L'Arrabal	Singularlín
Santa Rosa	Fondo
Oliveros.	

ZONA OBJECTE D'ESTUDI

La Zona que es proposa estudiar correspon a les àrees de treball dels Assistents Socials.

Aquesta zona, coincideix amb dos Barris naturals:

SANTA ROSA I ELS ITALIANS

Administrativament inclou part del Districte V, VI i II com s'especificarà més detalladament en cada un dels treballs, descriptius dels dos Barris esmentats.

El Barri dels Italians, mes conegut per barri LLATI, limita al Nord amb Badalona, al Sud, amb els barris del Centre i Can Mariné, al Est amb el barri del Fondo i Badalona i a l'Oest amb el barri del Centre.

Administrativament, correspon a 3 seccions censals del Districte II una part de les quals pertany al Barri del Centre.

El Barri dels Italians, està situat a la muntanyeta de Sant Mateu, és una zona d'una certa alçària i d'un relleu pronunciat. Això es fa patent en el desnivell dels carrers i les cases, construïdes practicament a la muntanya. No hi ha cap espai verd.

No existeix en aquest barri cap dependència de tipus administratiu, judicial ni eclesiàstic. No té tampoc policia, ni guardia Civil, ni cap mena de vigilància.

Aquest barri ha quedat constituït com a tal en els 10 o 12 últims anys. Un passeig per els seus carrers ens permet, avui, veure l'evolució de les seves diverses etapes de formació. Hi han encara, torres amb jardí i horts, ocupades en un principi, pels estiguejants que després en el moment del fort contingent immigratori a Santa Coloma, les varen abandonar. No falten casetes construïdes pels propis ocupants i barraques.

Al costat s'aixequen els blocs de nova construcció, que semblen asfixiar les antigues cases. No hi ha cap mena de vegetació; sols queden quatre arbres trencats entre els blocs, sense espai per poder subsistir.

El Barri de Santa Rosa, limita al Nord amb el Barri del Fondo, al Sud amb l'Arrebald i Centre, a l'Est amb l'Arrebald i Badalona i a l'Oest amb el Barri de Can Marinó.

Administrativament, correspon al Districte V i s'incluen dues seccions censals del Districte VI una part de les quals correspon al Barri del Fondo.

Causas d'origen del Barri: Les causes que donaren lloc a la formació del barri son les corrents a Santa Coloma de la gran corrent immigratòria que en quantitats massives sortí de les zones rurals i es concreta en les grans ciutats, atreta pel gran nombre de llocs de treball i davant les dificultats de trobar habitatge en la mateixa ciutat, s'instal·la en les poblacions que li eren més pròximes.

Santa Coloma doncs, i concretament el Barri de Santa ^Rosa, a partir de l'any 1951 s'anà poblant d'una manera desorbitada. Les cases es construïxen sense control i l'especulació del sol, molt aviat prengué uns límits desmesurats. Així veiem com el Barri presenta uns desnivells impressionants, uns carrers amb uns costes molt pronunciats, altres en el desnivell s'ha guanyat amb escales. Els carrers generalment son estrets, alguns encara sense asfaltar, i la manca d'espais verds es absoluta.

Part del Barri fou construït en els terrenys que s'agrupaven al voltant de les despulles de la que fou la Masia de CAN BANUS VELL on actualment es troba la Parròquia de Santa Rosa.

BADALONA.

Barris de Llefià, Sant Roc i Llorca.

El municipi de Badalona limita al Nord i Oest amb els termes de Santa Coloma de Gramenet i Sant Adrià del Besòs, al Sud amb el Mar Mediterrani i a l'Est amb l'espai territorial del Municipi de Montgat.

El terme de Badalona ocupa una extensió de 22,2 Km² i la seva població depassa els 175.000 habitants.

El criteri de selecció i delimitació dels barris estudiants procedeix de l'especificitat urbanística de cada un d'ells en relació amb el contexte urbà general del Municipi i a la presència de treballadors socials en aquest indret.

A) Barri de Sant Roc

Limita al Nord amb l'Avinguda Alfons XIII o Carretera Nacional II, Barri d'Artigues. Al sud amb Avinguda Alfons XII. A l'Est amb el Barri Sant Anastassi (Vivendes del Congrés Eucarístic) i barri de la Salut, i a l'oest amb els Carrers de Xile, Simancas, Ntra. Sra. de la Cabeza (dins el Barri d'Artigues).

L'autopista del Maresme té una sortida al Barri.

Es comunica també per la Carretera Nacional II de Madrid a França per la Junquera.

L'Estació de ferrocarril més propera és la de Sant Adrià del Besòs.

Divisió administrativa: Pertany al districte administratiu nº IX, Circumscripció 7 (2-4-5-6 i 7) (plànol de l'Ajuntament de Badalona).

El Districte IX té 60.249 habitants, abraçant a més del barri objecte d'estudi els de la Salut, Artigues, Sant Anastassi i Sant Antoni de Llefià (al Nord).

B) Barri de Pomar

Delimitació area d'estudi:

El Barri de Pomar de Badalona, està situat a 1 Km. i mig del centre de la ciutat i a uns 14 Km. de Barcelona, practicament aïllat, i constitueix un nucli residencial d'implantació unitaria, de nova creació omplègat en un sector on, fins el 1965, els terrenys en els que estan edificats els habitatges eren camps de cultiu (vegis fotos adjuntes).

Pomar està situat al Noroest de Badalona, separat del Barri més proper "La Morera" per la Riera de Pomar, quedant aquesta Riera a l'Oest, Riera de Montalegre a l'Est i turó de Sariol al Nordest. El polígon queda dividit per la carretera de la Conreria-Mollet (carretera B.V. 5011), que a l'alçada de la Riera de Montalegre es bifurca en dos ramals: carretera de Pomar i continuació d'ella mateixa (Conreria-Mollet). La carretera de Pomar, puja paral·lela a la Riera de Montalegre, i separa al Sector D (Pomar està dividit en quatre sectors A, B, C. i D) del B, encara que realment on la separació trovem una ampla zona que vol destinar-se a zona poliesportiva; actualment hi existeix un camp de futbol, molt rudimentari on el que s'ha invertit el més mínim presupost. Es preveu i l'Ajuntament ha projectat l'urbanització d'aquesta zona poliesportiva. Després de la carretera de La Conreria-Mollet trovem al sector B, anomenat de "Famílies Numeroses" perquè els seus habitatges són més grans en superfície que els del polígon i són destinades en general a famílies amb major nombre de fills (tenen una habitació de més).

Aquest sector limita amb el Cementiri de Badalona, un abecador d'escombraries comercial i el Turó Sariol.

Al Nord, a més de les terres de cultiu, una Acadèmia de Conducció ha instal·lat un camp de pràctiques.

Administrativament el Barri ha estat dividit en dos districtes, quedant el sector B "Famílies Numeroses" i part de l'A (el que correspon al sud de la carretera Conreria-Mollet) del Districte VI, i la resta del polígon del Districte V.

C) Barri de Lloreda.

Delimitació de l'àrea d'estudi:

Correspon a la demarcació de la Parròquia de Nostra Senyora del Roser, que alhora coincideix amb el Districte VIIIé, del Municipi de Badalona. Els troços urbanitzats ocupen una mica més de la quarta part de la seva extensió, i la resta queda format per camps.

Compta amb uns 12.000 habitants i els seus límits són: amb Santa Coloma de Gramenet (la Muntanya i els carrers Alps, Milán, Sicília i Mozart) i amb Badalona pels carrers Avda. Lloreda, carrer de Sistrells i Riera de Sant Jeroni.

En els plànols de l'Ajuntament, aquest Districte rep el nom de Barri Puigfred, que no s'usa en la pràctica i se'l coneix pels noms dels barris que el componen. El més important és Lloreda, comprès entre el carrer Listz, la Avda. Lloreda i l'urbanització del mateix nom. El Barri de

"La Colina" limitat amb Santa Coloma pel carrer Milán i en la part baixa amb el Barri d'Otger, als volts del carrer d'igual nom.

D) Barri de Sant Antoni de LLefià

El Barri de Sant Antoni de LLefià està compres, juntament amb altres cinc barriades, Sant Eusebi, Artigues, Sant Roc, Habitacles del Congrés, i la Salut, dins el Districte IXé de la ciutat de Badalona.

Dels 180.000 habitants que ara te Badalona, 59.000 pertanyen a aquest Districte i, segons dades aproximades, cedides per l'Ajuntament 28.000 habiten al Barri de LLefià.

LLefià esta situat al sud-oest de Badalona i limita pel Nord - amb Santa Coloma de Gramanet, al sud amb el que serà "plaza de Trafalgar" i amb l'avinguda del Marqués de Sant Mori, a l'Est amb l'avinguda del Marqués de Sant Mori i amb una altra avinguda, la del Dr. Bassols, i a l'Oest amb la barriada Artigues i la Carretera de Santa Coloma de Gramanet a la Roca.

L'HOSPITALET DE LLOBREGAT; COLLBLANC - LA TORRASSA I CAN SERRA.

El cas de Collblanc - La Torrassa, ha estat factible aplicar - els tres criteris de selecció i delimitació: és un barri amb especificitat pròpia, és una unitat administrativa a nivell del municipi i hi ha treballadors socials en el sector. En termes relatius caldria dir que - les dues zones considerades procedeixen de moments històric-urbanístics diferents. - D'una banda Collblanc- La Torrassa ja era un barri de recepció d'immigrants abans de la guerra civil, a la vegada que el cas de Can Serra, a part es ser basicament, una implantació urbanística unitaria, és fruit d'un altre moment ben diferent de l'enducció urbanística de l'Hospitalet. A Can Serra hi ha treballadors socials, la homogeneïtat inherent generalitzat, a tot polígon residencial de baix "standing".

A) Can Serra- delimitació de l'espai objecte de l'estudi.

Es considera con a criteri m's raonable a el.lecció dels limits que del barri fa l'Ajuntament. Aquests són: Avda. Isabel la Católica i antiga carretera d'Esplugues per els costats, avda. Electricitat per -

delt i la línia de la RENFE pel Sud.

Aquesta delimitació neix del Pla Parcial Can Serra del 1961. A més d'esser un barri administratiu, coincideixen amb aquesta area, la Parròquia de Sant Benet i l'Associació de Veïns del Barri.

De totes maneres resulta elemental fer-hi dues subdivisions:

a) Polígon Can Serra, Barri d'implantació unitària.

b) Carreres més antics propis del barri de Pubilla Casas. En una zona en la que conviven l'amuntegament i la degradació dels habitatges, amb cases noves, començades a construir no fa més de tres anys. Es caracteritza, també per l'absència de llum i pavimentació en alguns carrers.

Seria negatiu no tenir en compte aquesta diferenciació, ja que alterariem greument els resultats.

Hem cregut adequat incloure en el present estudi aquesta petita part de Pubilla Casas, a més de les raons ja donades, per fer un intent seriós de generar una acció comuna a partir de les entitats actuals del barri: Parròquia i Associació.

B) Estudi Barri de Collblanc-La Torrassa, delimitació del sector

- Barri Collblanc-La Torrassa, Districte II de l'Hospitalet del Llobregat. El barri està dividit en 54 seccions censals.

Motius de la delimitació: Es un barri natural. Compren tot un Districte. Es en tot aquest barri que es realitza el treball social.

Limits geogràfics: Per la part Nord limita amb Barcelona, carrer General Primo de Rivera o carretera d'Esplugues y Travessera de Les Corts. A l'Est amb el barri de Sants; Riera Blanca. Al Sud limita amb via de la RENFE i el Barri de Santa Eulàlia de Provençana i a l'Oest amb el barri de la Florida; Avda. Torrent Gornal.

2.5. La perifèria. Sant Vicenç dels Horts. El Prat de Llobregat i Gavà.

Les poblacions considerades en aquest apartat denominat Perifèria no pertanyen a diferència de les anteriors al Barcelonés, sinó a la comarca del Baix Llobregat. Aquesta, però, no és l'única característica doncs els municipis estudiats no es poden considerar en el mateix nivell d'entitat demogràfica que els hem vist a l'apartat de les grans poblacions comunales de Barcelona. Per altra part la seva ubicació en la comarca de Barcelona (poc 53) esdevé relativament perifèric en relació al nucli central.

En els tres casos analitzats l'anàlisi global tendeix a incorporar en major grau, perspectives d'ordre municipal, conseqüència lògica de la menor entitat del municipi. Exceptuant dues divisions, vonen marcadament per raons subjectives, especialment en el cas de Gavà.

GAVÀ.- El municipi limita amb els termes del Prat de Llobregat, Viladecans, Sant Boi i Castelldefels. El nucli urbà s'ubica a l'interior però el terme té una important extensió de costa.

Barri de les Colomeres: el treballador social seleccionà aquest barri perquè el va considerar prou definit i addicent com per poder fer-hi un treball de camp, per altra banda i en funció de la seva tasca és precisament en aquest sector on té o pot arribar a tenir més oportunitats per desenvolupar la seva feina.

Delimitació del Barri de Les Colomeres: és trova situat al Nord-oest del poble de Gavà, vorejant la part central. En ell viuen unes dues mil famílies.

Els seus límits són: carrer Joan Miranda a l'esquerra, cantonada al carrer de Sant Pere que és el seu límit pel Sud. Al Nord el seu límit es la carretera de Begas.

Està format per carrers paral·lels, alguns d'ells, encara, sense asfaltar.

La part més baixa del barri, està integrada al poble, i és considerada diferent de la resta.

Té aprop, una parada d'omnibus que arriba fins a Barcelona passant per Viladecans, Prat i Hospitalet.

El Prat de Llobregat: El municipi ocupa una bona part del delta del riu: el nucli urbà és situat just arrant de la marge dreta del Llobregat.

Barri de Sant Cosme: Delimitació de la zona:

El barri de Sant Cosme està enclavat en lo que antigament s'en deia Albufera, terrenys de cultiu que foren expropiats pel Decret-Llei 2.131 de 24-7-1963, per tal de construir el polígon de Vivendes de l'Unitat Veïnal d'Absorció.

Limita pel Nord, amb el polígon industrial de "Manso Mateo" i el caseriu urbà de la ciutat, al Est amb zones de cultiu "La Granja" separades per la carretera vella de l'Aviació i pel Sud-est amb l'Aeriport, formant una veritable illa, considerant que al Nord la separa el nou accés al Aeriport i talla tota unitat amb el caseriu urbà de dita ciutat.

Sant Vicenç dels Horts - Delimitació

Está situat en un pla a 22 m. d'alçada i a 18 Km. de Barcelona Limita, al Nord amb el terme municipal de Palloja, a l'Est amb el riu Llobregat, al Oest amb el terme municipal de Cervelló i al Sud amb els de - Sant Martí de Torrellas i Santa Coloma de Cervelló.

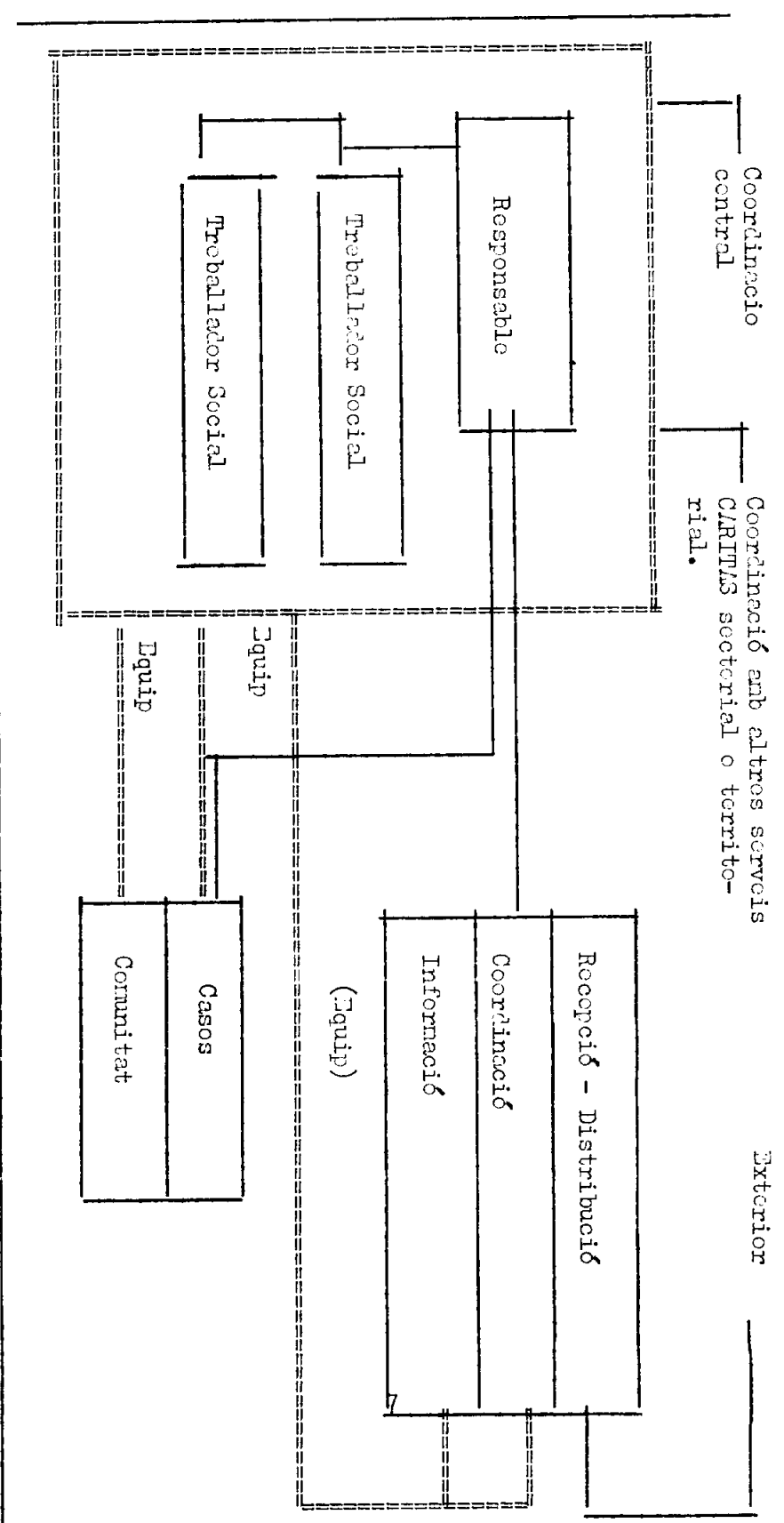
Barri de Sant Josep - Delimitació

La zona que ens proposem estudiar correspon íntegrament al Districte II i coincideix amb el barri natural anomenat Sant Josep. Este sub

dividit en tres seccions censals.

El barri de Sant Josep: Limita al Nord amb la Riera de Cervelló a l'Est amb l'avinguda del Ferrocarril, al Sud amb el carrer d'Osca i a l'Oest amb el terme municipal de Cervelló.

Una estructura tipus podria ser la següent:

- Tendències d'especialització funcional
- Determinats grups funcionals molt específics
 - Vells
 - conflicte urbà
- Funcions.

Especialitzacions disciplinars.

Psicologia Social, Psicologia, Gerontologia Social, Sociologia i Economia Urbana. Mètodes d'organització.

RESUM: AREES TERRITORIALS D'ACTUACIO DE CARITAS

-23-

Municipis	Àrees	Població	Nº de treballadors socials	radio B cx1000	Definició tipològica de l'àrea
Barcelona	Districte V	73.146	3	24	Barri central degradat, Distr. Urbà Barri Històric Implantació unitària Suburbana
	Barceloneta	26.969	1	27	
	La Pau	12.005	1	12	
	Marcme	18.000	1	18	
	Trinitat Roquetes Verdú		3		
	Torre Baró		1		Implantació marginal.
Sta. Coloma de Gramenet.	Sta. Rosa	15.321	3	8	Suburbà
	Italianes	9.145			
Badalona	St. Roc	17.304(1973)	1	17	Implantació unitària. Implantació unitària suburbana? Parcel·lació sols estàndard
	Pomar	10.014	1	10	
	Lloreda	12.000	1	12	
	Llefià	28.704	1	29	
Hospitalet del Llobregat.	Collblanc La Torrassa.	67.664(1973)	1	68	Suburbà
	Can Serra	17.888	1	18	Implantació unitària
Sant Vicenç dels Horts	Sant Josep	4.233(1974)	1	4	Marginal
GAVÀ	Los colomeres	8.000(1974)	1	8	Sub estàndard
El Prat	St. Cosme	8.662(1974)	1	9	Implantació unitària.

RESUM DE CONCLUSIONS

Tal com s'apuntava al començament es pot constatar la diversitat de les àrees territorials en qüestió. Sota el punt de vista normatiu i en relació als fins del propi estudi, aquesta qüestió no es especialment negativa, amb tal que l'àrea delimitada posseeixi una certa especificitat pròpia que logicament, serà funció del seu tamany i història que la diferenciï del contexte i al mateix temps la doti d'homogeneïtat interna.

En aquest ordre de coses, pot considerarse que la major part d'àrees compleixen aquelles condicions suficientment mínima i que tan sols Marçme (Barcelona) Sant Josep (Sant Vicenç dels Horts i sobretot les Colomeres (Gava) esdevenen delimitacions notoriament qüestionables. El fet accidental de que en termes relatius hi hagi una considerable presència d'implantacions unitàries facilita el que unitats petites constituïxin àrees apropiades d'estudi.

Però la diversitat i l'anàlisi de les seves característiques no es devé, únicament útil com consideració ortodoxa i previ a tot estudi territorial, sinó que és una eina imprescindible per verificar la bondat de l'enfoc territorial que CARITAS dona a la seva actuació comunitaria.

El primer fet que sobresurt amb claretat és l'absència de qualsevol criteri definidor.

Constatem: En relació a l'ubicació territorial de les àrees 6 pertanyen a Barcelona, amb 9 treballadors socials i una població total que sobrepassa els 150.000 habitants (Ratio 16-17) 2 a Sta. Coloma amb uns 24.000 habitants i 3 treballadors (ratio 8). 4 a Badalona amb 58.000 habitants y 4 treballadors (ratio 2). 2 a Hospitalet també amb dos assistents i la increïble xifra de 85.000 habitants (ratio 42) i 1 respectivament als tres municipis del Baix Llobregat.

Perque aquelles zones de Barcelona? perque un poligon residencial de 18.000 habitants, al costat d'àrees extenses com el sector Trinitat-Verdum-Roquetes o el Districte V? Perque la presencia del baix Llobregat?

A l'unic punt on es presenta una certa homogeneïtat és en la tipologia pròpia de cada àrea (considerant que aquesta ens resumeix en un grau suficientment descriptiu les característiques social-econòmiques de cada zona), aspecte, per altre part lògic si es consideren les finalitats de CARITAS. Amb tot, adhuc en aquest punt, la diversitat és considerable. De Slums centrals a àrees marginals passant per sectors suburbans considerablement heterogenis, com son Collblanc, La Torrassa. La diversitat de problemàtiques personals i col·lectives que en aquest ordre CARITAS deu

d'afrontar normalment és extrema.

Però voldriem fixar l'atenció en un punt: el treballador o l'equip social actua en un doble ordre col·lectiu i individual en cada zona en qüestió. En aquest sentit és natural que existís una certa correlació entre el que podríem denominar "tamany crític" de l'àrea de treball i els recursos humans que en ell s'aprecien. Constatant que aquest "volum crític" és de difícil determinació, però és clar que dependrà exclusivament d'uns quants factors identificables, un d'ells el volum de població, un altre el que simplificant podem denominar grau de conflicte urbà o també, el nivell educatiu, el pes dels grups marginats i l'estatus socio-econòmic. Per altra part la delimitació de la zona en quant a evitar el treball d'una mateixa persona en àrees excessivament heterogènies, esdevé important. Cap d'aquests criteris s'ha aplicat fins ara. Els ratios varien entre 4 (realment baix) i l'increïble 68 de Collblanc-Torrassa. Tampoc s'observa relació entre el ratio, i els factors anteriorment indicats.

En realitat, en molt pocs casos la formació d'una àrea de treball obeeix a criteris normatius i més aviat respon a precedents, compromisos adquirits, raons personals etc.

Es pot fer observar que en molts casos existeixen raons de tipus divers tals com:

-Coordinacions de les zones més petites amb assistent d'altres zones que depenen d'altres institucions.

-Ajudants (estudiantes etc) que treballen amb l'assistent.

-Major especialització en el treball de comunitat.

En relació a aquestes i altres observacions d'indole molt específica caldria fer notar que, precisament el que fan es reforçar el que aquí s'apunta: que les actuals àrees de treball són una suma de particularitats no subjectes a cap normativa objectiva.

La relació problemàtica (volum crític) - recursos humans, seria encara més irregular si es considerés que no tots els assistents tenen contractualment la mateixa dedicació laboral i que en diversos casos, la unitat de treball és en realitat mitja unitat.

Considerant que l'àrea d'actuació és la base de l'acció de l'assistent social, la primera mesura del pla d'objectius ha de ser la revisió de les actuals zones de treball.

Aquesta revisió pot aplicarse amb els resultats globals de l'estudi i considerant els següents criteris.

1er.- La Unitat de treball és un equip. L'equip base és recomanable que estigui integrat per tres treballadors de temps complet o el seu

equivalent. Aquesta base no és absolutament rígida -pero sí és la base- Poden formar-se equips per una millor adaptació a casos determinats, de dues persones o de cinc persones.

- 2n.- Les àrees no tenen d'esser excepcionalment petites, ni massa grans. Uns ordres de magnitud acceptables, considerant els recursos existents i possibles a mig plaç, serien:

de 20 a 25 mil persones per equip de 2.

de 35 a 40 mil persones per equip de 3.

de 60 a 70 mil persones per equip de 5.

considerant que dins uns límits l'augment de l'equip posseeix un cert -efecte multiplicador (en aquest cas es parteix d' un ratio standart de 12.5).

3er. Tan o més important que utilitzar uns criteris quantitius és important considerar les característiques de les àrees en qüestió, fonamentalment:

- . Constituir una unitat acceptablement homogènia
- . Estar habitada per aquells que constitueixen els subjectes preferents de l'acció social de CARITAS; (els grups socials marginats) (1)

(1) Vegis la proposta de definició operativa en l'estudi sobre reorganització dels serveis de CARITAS.

4.- Malgrat que la revisió definitiva de les àrees s'operi un cop finalitzat el treball, és possible anticipar pel seu debat alguns criteris d'ordre general.

. Concentrar més l'actuació; donat que els recursos són limitats és difícil malgrat les milleres que es puguin introduir en la coordinació, assolir una major eficàcia amb l'actual dispersió. En conseqüència seria convenient abandonar progressivament el Baix Llobregat i centrar-se en la concentració de Barcelona.

. L'actuació a la concentració de Barcelona podria adoptar una divisió en quatre grans àrees amb un responsable per cada una d'elles.

HOSPITALET

BARCELONA

BADALONA

Sta. COLOMA

Hospitalet.- Veiem amb especial atenció l'eix de l'autovia a Castelldefels.

Barcelona.- A Barcelona es centraria l'actuació en les zones generiques de:

Districte V - Districte (Slum central) i barris històrics.

Districte II - Zona Oest Montjuich

Districte IX i X

Tres àrees de treball a delimitar d'acord amb l'expressat.

Tipologia d'àrees de pobresa a Barcelona.

Carmel -Turó de la Peira -	Districte VIII i XII
Turó de la Peira	IX
Vivendes "Romà Albo"	IX
Guineueta	IX
Roquetes	IX
Verdum	IX
Trinitar	IX
Torre Baró	IX
Urbanització Vallbona	IX
Baró de Viver	IX
B on Pastor	IX
Vernoda Vella	IX
La Pau	X
Sudoest del Besós	X

Maresme	Districte	X
Port-Zona Franca		II
Districte V		V
Ribera		I

Badalona.- Reestructuració en base als criteris indicats amb especial atenció a l'àrea entre CN II i la muntanya (Llofí, La Balsa, Sant Crist, Bufala, Pomar).

Santa Coloma.- Idem excepte àrea central.

5.- Per últim seria recomendable que els equips de treball mantinguessin una estructura definida que facilités:

- Una certa especialització en el seu si
- Una millor organització del temps i de les feines
- Una major capacitació com a conjunt.